

ارائه الگوی های طراحی بافت تاریخی شهر اردبیل با رویکرد پایداری اجتماعی با استفاده از مدل SWOT *

نسیم آرام^۱، جواد جوان مجیدی^۲

۱- گروه معماری، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران

۲- گروه معماری، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران

چکیده

توسعه سریع شهرنشینی تأثیرات قابل توجهی بر بافت‌های تاریخی و قدیمی بر جای گذاشته است که پیوسته دچار تغییر شکل شده و شهر را دچار چالش می‌کند. شهر اردبیل بعنوان یکی از شهرهای قدیمی و تاریخی ایران از مهم شهرهایی است که از نارسایی های موجود در بافت مرکزی و تاریخی رنج میبرد، بنابراین نیاز اساسی به رویکرد باززنده سازی برای احیای بافت قدیم اردبیل از طریق مولفه های اجتماعی در آن دیده می شود لذا پژوهش حاضر با هدف شناسایی شاخص های پایداری اجتماعی و تأثیر آن ها در باززنده سازی بافت تاریخی شهر اردبیل با استفاده از روش تحقیق دلفی و طیف سنجی لیکرت نسبت به جمع آوری اطلاعات اقدام و با استفاده از مدل ارزیابی SWOT نسبت به تحلیل داده ها می پردازد و راهبردهای نهایی تنظیم میگردد و بر اساس راهبردها الگوی طراحی متناسب با مشکلات بافت ارائه میشود، در نتایج تحقیق نشان میدهد که از تمامی راهبردهای بدست آمده راهبرد SO1 (ایجاد و ساماندهی فضاهای گردشگری بافت تاریخی با رویکرد فرهنگی- اجتماعی) و راهبرد SO3 (برگزاری مراسمات فرهنگی مذهبی با رویکرد گردشگری تاریخی برای حفظ و تقویت هویت و اصالت فرهنگی شهر) از جمله راهبردهای برتر در ارائه بازنده سازی بافت تاریخی شهر اردبیل با رویکرد پایداری اجتماعی می باشند.

واژگان کلیدی: باززنده سازی، پایداری اجتماعی، بافت تاریخی، شهر اردبیل

۱- مقدمه

توسعه سریع شهرنشینی تأثیرات قابل توجهی بر بافت های قدیمی و تاریخی برجای گذاشته است . هسته قدیمی و تاریخی شهرها برای اسکان جمعیت زیادی که غالباً مهاجران سالهای اخیر میباشد، پیوسته دچار تغییر شکل شده که خود تخریب و فرسودگی بافت های مذکور را به همراه داشته است. بافت های تاریخی فرسوده، بافت هایی هستند که در فرایند زمان طولانی شکل گرفته و تکوین یافته و امروز در محاصره تکنولوژی عصر حاضر گرفتار شده اند . اگر چه این بافت ها در گذشته به مقتضای زمان دارای عملکرد منطقی و سلسله مراتبی بودند، ولی امروز از لحاظ ساختاری و عملکردی دچار کمبودهایی بوده و اغلب جواب گوی نیاز ساکنین خود نمی باشند (حبیبی و همکاران ۱۳۸۶: ۱۶) بنابراین بافت کهن و تاریخی شهرها به واسطه قدمت تاریخی و وجود عناصر با ارزش تاریخی، موقعیت مناسب ارتباطی، دربرگیری بازار اصلی شهر و قلب تپنده اقتصادی آن دارای ارزش و جایگاه منحصر بفردی در ساختار فضایی و کارکردی است درحالیکه اینگونه بافت ها علی رغم دارا بودن پتانسیل

^۱ - * مقاله پیش رو بر گرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته طراحی شهری با عنوان "ارائه الگوی طراحی مبتنی بر اثربخشی پایداری اجتماعی در باززنده سازی بافت تاریخی شهر اردبیل" از دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل با راهنمایی دکتر جواد جوان مجیدی می باشد.